

Mis jääb?

Mind on alati erutanud teadmine, et universumis on tähti, mis ammugi on kustunud, ehkki nende valgus kandub ikka veel meieni. Võib juhtuda, et me oma eluteel kohtame inimest, kes sarnaneb nende tähtedega. Minu jaoks oli üks selliseid inimesi Leida Laius.

*

1963. aasta kevad-talvel olime „Ugala“ külalissetendustega Tallinna Draamateatri ja „Estonia“ laval. Need olid Aleks Satsi menulavastused - G. Priede „Vika esimene ball“ ja „Normundi tütarlaps“, mis tõid meile täissaalid ning üldise tähelepanu. Pärast üht etendust kutsusid kolleegid Draamateatrist meid Kuku klubisse õhtust sööma. Mäletan, et meie lauas istusid Mari Kangilaski, Einari Koppel, Leida Aru, Heino Mandri, Erna Konts ja Reet Leissaar. Oli meeldiv seltskond ja mulle kui noorele näitlejale äärmiselt huvitav õhtu. Mingil hetkel kuulsin läbi kohvikusumina helisevat naeru, vaatasin ringi ja märkasin teispoole saali istuvas seltskonnas sigaretiga daami, kelle mürkroheline kleit sobis suurepäraselt tema näojume ning poisipeaks lõigatud heledate, pisut lokkis juustega. Tema hoiak oli range, ta vestles elavalt oma kaaslastega, siis äkki pöördus ja meie pilgud ristusid, lõin silmad maha. Erna Konts, kes meie põgusat silmsidet oli märganud, küsis, kas sa tead, kes see daam on? Vastasin eitavalt. See on Leida Laius, noor lootustandev filmirežissöör, jatkas Erna. Ta pidavat praegu ette valmistama oma uut filmi, stsenaariumi on talle kirjutanud Voldemar Panso. Ma ei teadnud, et Leida oli just meie etenduselt tulnud ja istus nüüd koos oma kolleegide, operaatorite Mihhail Dorovatovski ja Mati Kase ning režissöör Jüri Müüriga kohvitassi taga, jagades muljeid äsjanähtud lavastusest. Ega võinud ma tookord aimatagi, et juba järgmisel aastal istun ma iga päev sellesama laua taga, sest Kuku klubis oli Tallinna võtete perioodil korraldatud filmigrupi toitlustamine, ja minu kõrval on Leida, kes kontrollib, kas ma oma kahekordsed lõunaroad ikka korralikult ära söön, sest Mäeküla Mari pidi maatüdruku mõõdud välja andma.

„Sa olid seal nii eriline, nii puhas, lapselik ja õrn oma valge kraega kleidis. Sa olid alles nähtud etenduse Vika ja ei olnud ka. Aga sind ei saanud tähelepanemata jätta, sest sinus oli just seda lapseohtu puutumatus, mida ma oma Marile soovisin,“ kirjutas Leida mulle kunagi hiljem.

Möödus aasta. Jaanilaupäeval 1964 leidsin postkastist Leida Laiuse allkirjaga kutse tulla Tallinna fotoproovidele Mari rolli filmis „Mäeküla piimamees“. Ma ei kahelnud hetkegi, tulin. Viljandi bussile oli filmiauto vastu saadetud ja tollase Pöögelmanni tänava paviljoni trepil ootas mind puldanriidest pükskostüümis Leida, kaelas roheline siidrätt. Ta oli päevitunud, juuksed veel heledamad kui varem, temast levis soojust, käesurve oli tugev, julgustav. Kui mulle grimmi tehti, istus ta kõrval, ise samal ajal minuga vesteldes. Mäletan, ta küsis, kas ma olen lugenud „Mäeküla piimameest“ ja mis mulle Marist meelde on jäänud? Vastasin, et Maril olid tuhakarva juuksed ja ta luges kolme raamatut korraga, niisamuti nagu minagi suvel maal olles. Rohkem ei tulnud mulle

Marist midagi meelde. Leida arvas, et see on isegi hea, sest nemad Pansoga ei kavatses Vilde teost kopeerida, vaid selle najal üles ehitada oma „Mäeküla piimamehe“ ja Mäeküla hing on Mari. Ta palus, et grimmeerija mind liiga ilusaks ei maaliks, vaid natuke vanemaks teeks, rohkem pruuni peale paneks ning juuksed patsi seoks. Kui kõik oli tehtud, läksime fotograafi juurde. Fotoproovide ajal luges Leida mulle katkendeid stsenaariumist, minu ülesandeks oli end Marina tunda ning tema olukordadesse asetuda. See oli lõbus improvisatsioon ja polnud üldsegi raske. Piltniku, kelle ees ma end tavaliselt otsekui süüpingis tundsin, unustasin täiesti ära, jäi vaid Prillupi õuemuru, väikesed õelapsed, kutsikas ja Mari oma naiivse ning kentsakavõitu maailmaga. Seejärel sidus Leida mulle pähe oma roheline siidräti, andis kätte munakorvi ja ma pidin mõisa minema... Mängleva kergusega viis ta mind filmi atmosfääri. Mõistsin, et kujutlus Marist oli tal selgelt silme ees, ta teadis, mida ta sellest rollist tahab. Ulatades mulle jumalagajätuks käe, ütles Leida: te olete praegu minu Mari kaheteistkümnnes kandidaat ja kui selgub, et olete fotogeeniline, tuleb ka filmiproov. Paviljonist välja jõudes tundsin mingi parfüümi hõngu ja märkas, et olin kaela unustanud Leida siidräti.

Kuigi ma seda loota ei julgenud, sain uuesti kutse tulla Tallinna, nüüd juba filmiproovidesse. Seekord kohtusin naisega, kelle rõõmsameelsusest polnud midagi järele jäänud. Mõtlesin, mis temaga küll juhtunud on, ja ulatasin vabanduste saatel enda kätte jäänud räti. Hetkeks vilksatas Leida näol naeratus, ta tänas ning lisas: see rätik on mulle väga tähtis, tihtipeale kaob ta ära, kuid tuleb ikka-jälle tagasi, roheline on minu õnnevärv. Vastasin, minu oma ka ja juba kiirustasimegi garderoobi, sest kohe pidi algama filmivõte. Kostüümi valimisel otsiti mulle välja pikk linane öösärk, mille alla minu enda riietest suurt midagi ei jäänud. Muutusin väga araks. Leida sõnas, võib-olla selleks, et minu kohmetust leevendada: sul on ilus büst ja sa oled parajalt pruun, seda kõike on meie Marile väga vaja, kui ta nüüd veel natuke enesekindlam ja julgem oleks! Justnagu kaitseks laotas ta mulle õlgadele sooja ruudulise suurrätiku, samasuguse, nagu oli minu vanaemal. Tahtsin teada, kes on Tõnu? See jäägu sulle üllatuseks, vastas Leida.

Võtteplatsil oli minu jaoks kõike liiga palju - valgust, mehi, uudistavaid pilke, juhtmeid, prožektoreid, mis ühtekokku moodustas hoomamatu segaduse. Keset seda segadust oli kitsas, punase tekiga vanaaegne puuvoodi, kus magas üks karvane mees, selg minu poole. Ma ei jõudnud olukorraga kohanedagi, kui juba kuulsin Leida lõbusalt õrritavat häält: poe aga nüüd voodisse, oma tulevase mehe kõrvale! Tegin, mis kästi. Karvane mees pöördus, avas silmad ja naeratas kohmetult. Mine sinnapoole, ütlesin ma karedalt, ma ei mahu ju siia ära! Olin ärritatud, lõdisesin, nutt kippus peale. Jatkasin: noh, mis sa vaatad, ega ma voodis küll kedagi teietama ei hakka, ole sa pealegi suur Jüri Järvet! Sellepeale puhkesid ümberolijad nagu üks mees naerma, mina sain krambist lahti, meid ühendas mingi soe, pingevaba meeleoluline, mille Leida kohe ära kasutas. Proovivõte sujus esimesel katsel, teist duublit ei tehtudki ja see oli Leida teene. Hiljem, filmis, ei saavutanud ma samas stseenis pooltki sellest vabadusest ning sundimatusest, mis jäi lindile esimesel proovivõttel.

Kui me Jüriga lahkusime, embas Leida meid, öeldes: tahaksin väga, et teie kaks kokku jääksite ja mind selles töös aitaksite. Ma usun teisse ja arvan, et minu valik on õige. Need sõnad olid mulle väga olulised, sest raskused, mida ma ettegi ei osanud kujutada, sundisid mind hiljem tihti toetuma usaldusele, millega Leida oma näitlejaid ümbritses.

Olin 21-aastane, seljataha oli jäänud kolm hooaega näitlejatööd Viljandis ja aasta õpinguid Moskva Riiklikus Lunatšarski nimelises Instituudis teatri- ja filminäitleja erialal. Mari oli minu esimene filmiroll, „Mäeküla piimamees“ Leida Laiuse esimene täispikk mängufilm. Juba enne võtete algust selgus, et neid, kes meie koostöö tulemustes kahtlesid, oli ümberringi palju. Minu lavastaja Aleks Sats ütles: ma ei tunne Laiust kui režissööri. Sina oled algaja ja ka tema on algaja. Kas tal on kunstnikusoont? Mis sellest filmist välja tuleb? Peaasi, et sa läbi ei kuku ja endale häbi ei tee. Teatris tuleb sinuga planeeritud tükid edasi lükata, vanad rollid teistele näitlejaile ümber õpetada, see on suur koormus kolleegidele, kes sind asendama hakkavad... Tundsin end süüdlasena, ka Aleks Satsi ees, kellele see kõik tõi palju lisatööd. Pealegi ei kujutanud ma ette, mis saab minu õpinguist ja üldse minu edasisest saatusest teatris...

Leidalt kuulsin oma suureks üllatuseks, et luba „Mäeküla piimamehe“ filmimiseks oli väga raske saada, see õnnestus ainult tänu Eduard Vilde eelseisvale juubelile. Ta arvas, et minu õppesessioonid tööd takistama ei hakka, sellal filmitakse teisi episoode, aga oleks hea, kui ma teatrist saaksin aastaks eemale tõmbuda. Ent teatrid ei nõustunud oma sügis-suviste ringreiside plaane muutma ja võtteperioodil hakati meid Jüriga iga päev ühest Eestimaa otsast teise sõidutama. Filmigrupp asus Lihula lähistel Läänemaal, minul olid etendused Võru- ja Valgamaal, Jüril Saaremaal. Võtted algasid varavalges ja lõppesid viimsel minutil, kui tuli teele asuda, et õigeaegselt etendusele jõuda. Tihtipeale istusin grimmis ja kostüümis taksose, teel võtsin grimmi maha, kohale jõudes uus kostüüm selga, teine grimm, siis kolm ja pool tundi „Vika esimese balli“ etendust, mis nõudis kogu hinge ning jõudu. Pärast seda jälle takso ning pikk tagasitee läbi öise Eestimaa Lihulasse. Uneaega peagu polnudki. Silmad väsisid päikese- ja prožektorite valgusest, nagu grimmist. Jüril hakkasid silmad paistetama, minul muutus näonahk põletikuliseks. Leida otsis meile parimad arstid, hankis vajalikud ravimid, kuidagiviisi saime tervisehädadest jagu ning töö läks edasi. Just see tähelepanu ja hoolivus, millega Leida oma näitlejaid ümbritses, aitas ületada võtteperioodi pingeid. Koormus oli väga suur. Leida muretses, et ma kaalus alla ei võtaks. Endiselt tellis ta mulle lõunaks topeltportsjonid, kuid sellegipoolest tuli mul ülestikku selga tõmmata kolm villast seelikut, sest muidu poleks ma Mari matsakuse lähedalegi jõudnud.

Aga millised ootamatused võivad määrata filmi saatuse, kogesin ühel järjekordsel sõidul võtteplatsile. Juht oli noor, väheste kogemustega inimene. Kitsas, kõrvaline mereäärne tee. Kiirustasime, nagu ikka. Äkki ilmus käänaku tagant suur veomasin. Et vältida kokkupõrget, keeras meie juht järsku üle madala maanteekraavi võssa. Põrkasin näoga vastu armatuurlauda, karjatasin:

mu hambad! Suust tuli verd. Tagantistmelt hüppas välja Leida, aitas mind kraavipervele, kallas mulle pudelist vett näkku, manades: rahu, rahu, niisugune naeratus ei või surra! Õnneks olid hambad terved. Leida lõdvenes ning sosistas, endal pisarad silmis: Mis oleks saanud filmist, kui sinuga tõesti midagi oleks juhtunud? Mõistsin esmakordselt, et filminäitleja roll ei tähenda üksnes head osatäitmist, isegi minu tervis ja elu ei kuulunud ainult mulle, vastutasin iga hetk ülesande eest, mille olin endale võtnud.

Ei saa kunagi unustada neid päikesepaistelisi augustikuu päevi Prillupi talus. Leida tõusis koidikul, sõi vähe, põles pruuniks ja parkus meretuules. Kaunis linnadaam, keda ma Kuku klubis olin näinud, toimetas taluõuel nagu pärisperenaine. Teda jätkus kõikjale. Võtteplatsil oli palju nalja ja naeru, tegijad olid ju noored inimesed, ja Leida oskas trupi meeskonnaks liita. Kuna Voldemar Panso õde elas Lihulas, viibis ka Panso ise tihtipeale meie hulgas. Vaatasime koos filmimaterjali, kuulasime ära Panso arvamuse ja Leida ei jätnud kunagi tema märkusi arvestamata. Tunnetasime Panso sooja ning delikaatset suhtumist Laiusesse. Mäletan pikki ühiseid jalutuskäike mere ääres, Jüri Järveti vahedat huumorit, Ants Lauteri kütkestavat tähelepanelikkust, Lisl Lindau südamlikku lähedalolekut ja Leidat, kes meie vestluse ikka-jälle käsilolevale filmile suunas. Ta ei elanud minutitki ilma sündiva filmita. Mul oli eriti huvitav vaadata, kuidas ta näitlejatega töötas. Ants Lauter pakkus enne võtete algust välja kolm erinevat Kremerit. Tuli kolm korda uksest sisse ja iga kord oli meie ees täiesti uus mõisnik. Mind vapustas Lauteri ümberkehastumisvõime. Noh, missuguse härra sa nüüd oma Kremeriks välja valid? küsis ta kelmikalt naeratades. Leida vaatas talle tükk aega vaikides otsa ning ütles lõpuks: ma ei vali neist mitte ühtegi, mina tahan ekraanile sind, Ants! Lauteri silmad läksid suureks: soo-soo, või päriselt mind tahad? No see on mulle kõige raskem ülesanne... Aga just seda oli Leidale vaja. Lauter kippus teatraalseks jääma, kuid Leida eesmärgiks oli psühholoogiline tõde ning veenvus.

Lastega sai Leida kohe hea kontakti, raske oli uskuda, et tal endal lapsi polnud. Eriti hästi sobis ta väikese Anniga, kes oli väga andekas, ent ka Lea Unt oli tõeline laps-näitleja. Natuke rohkem nägi Leida vaeva Järveti poja Jüriga, kuid filmivõtete ajal oli Jüri mulle tundlik ning hea partner. Mäletan rasket tülistseeni Kurul, kui Tõnu saabub linnast järjekordselt piimareisilt ja pillub ukse vahelt lastele apelsine. Leida suutis lapsed nii osavalt vajalikku seisundisse viia, et hetkel, mil vallandus Mari ja Tõnu vaheline sõnasõda, puhkesid nad südantlõhestavalt nutma ega suutnud isegi pärast võtet rahuneda. Lahtilõigatud sibul, mis laual seisis, osutus tarbetuks ja ka duubel jäi tegemata, sest Leida kartis laste närvide pärast. Mina olin selle võtte ajal väga pinges, mis on ka ekraanil näha. Ma ei saa praegugi seda filmilõiku vaadata, ilma et elustuks valu, mida ma tundsin, kui ma Tõnu lõin ja siis külmalt lahkusin ja lapsed kisendama jäid ja lumme kukkunud Tõnu mulle järele hüüdis: Mari, ää nõnna mine! Olin endast nii väljas, et karjusin Leidale: ma ei saa aru, kuidas võib Mari minna, nagu oleks tal südame asemel kivi! Ja ootamatult vastas Leida mulle samas

toonis: aga ongi kivi! Mari süda on jalge alla tallatud, pole midagi hullemat naise jaoks, kui mahamüüdnud saada! Võttegrupp vakatas, mina paiskasin Jürile näkku - lepingut täidan! Kaamera surises, kuid Leida lahkus kühmus seljaga, justnagu oleksin ma teda löönud...

Ja veel üks võte - Kadripäev. Mari näitab ust oma armsamale, sepapoisile, kes ei julge külarahva silme all temaga abielluda ja tuleb ettepanekuga elukohta vahetada. Kui ma pärast seda kummuli köögilaua kohal Mari eluvalu välja nutsin, kuulsin pea kohal Leida häält: valusamini, veel valusamini! Ma ei mõistnud, kuidas saab valusamini nutta? Aga mina polnud siis veel armastanud ja Leida polnud mulle veel oma eluvalu pihtinud... Viimane filmivõte tehti Tallinna lähedal Padaorus. Kukkusin silmili lumme, tõusin, pesin märja lumega kogu oma grimmi maha ja küsisin: mis ootab Marit, kes kõik on kaotanud? Armastus, vastas mulle minu režissöör Leida Laius...

Uus, moodne „Strela“ kaamera toodi meile Narvast, teisest filmigrupist, ja ainult üheks päevaks, et filmida Tõnu monoloogi. Ootasime Järvetit, kes pidi saabuma Tallinnast. Kuulsime, kui auto õuele jõudis, assistendid tõttasid Järvetit vastu võtma. Veidi aja pärast tuli üks neist tagasi, sosistas midagi Leidale, kes talle jahmunult otsa vaatas, siis operaatorite juurde läks, kus samuti midagi poolihääli arutati, enne kui assistent kõigile teatas - ta on täiesti purjus. Ruumi sigines hauavaikus. See oli üks viimastest võtetest Lihulas, midagi niisugust polnud varem juhtunud. Äkki kostis Leida vali hääl: tooge Tõnu Prillup võtteplatsile! Toodi Järvet, ta oli tõesti vormist väljas. Leida ütles rahulikult: Jüri, me teeme sinuga kohe planeeritud võtte ära. Ma usun, et sa tuled toime ega vea meid alt. Jüri tahtis, et keegi talle liikumise ette näitaks. Leida talutas teda kättpidi mööda keerulist liikumistrajektoori, mis põrandale oli joonistatud. Näitleja ei tohtinud sellest sammugi kõrvale astuda, et mitte kaamerasilmas alt välja minna. See oli köietrikk. Jüri palus klaasitäie külma vett, jõi selle ära ning ütles süüdlaslikult Leidale: kas sind küllalt ei hoiatatud, et Järvet on joodik? Me teadsime kõik, millise pingega Jüri töötab. Leida vastas: mina valisin parima näitleja parimast eesti teatrist, Järvet on meister ja meister täidab oma ülesande. Jüri läks oma kohale võtteplatsil, seisis mõnda aega seljaga kaamera poole ja kui ta pöördus, oli meie ees Tõnu Prillup. Mitte üks roll pole minu silme all valminud nii lihtsalt, täpselt ning veatult, nagu mängis kogu selle stseeni ära Jüri Järvet...

Leida oli väga looduslähedane inimene. Suur osa võtetest tehtigi väljas, looduse keskel. Kui Miša mõne loodusvõtte õnnestumises kahtles, tavatses Leida öelda, et loodus tuleb meile alati appi, kui me teda tunnetada suudame. Ja tõepoolest, Läänemaa kinkis meile oma vanad talud, kooguga kaevud, kadakased kõnnumaad, kiviaiad, hilissügise sulnid värvid ja talvepäevade kirjeldamatu härmapiitsi, mida keegi meist varem kogunud ei olnud. Kui Leidal oleks puudunud kunstniku kuues meel, poleks ta seda märganud ega osanud ka filmi tuua. Ent alati ei läinud kõik nii, nagu mõeldi ja sooviti. Palju ebameeldivusi tekitas meile tehniline praak, kas osutus filmilint ebakvaliteetseks, või oli viga kaameras, või juhtus laboris mingi aps. Mul on siiaamaani meeles hommik, kui Tallinnast

tuli teade, et raske õine võtte, mis meid kõiki musta materjali läbivaatamisel rõõmustas, oli laboris vale lahuse tõttu kõlbmatuks muutunud. Studio direktori käskkiri andis loa stseeni ümberfilmimiseks ja ma ei mõistnud, miks Leida juhtunud nii traagiliselt üle elas. Taipasin seda hiljem, kui me võtet kordasime. Soe tähine augustiöö oli asendunud jäise septembrikuise vihma ning uduga. Kuidas me ka ei püüdnud, aga unistusteks loodud meeleolu lõkke ääres enam välja ei tulnud ja kogu see loomulik ilu ning hõllandus, mis mõjus nii orgaaniliselt esimeses filmimaterjalis, jäi kordusvõttel kättesaamatuks. See polnud ainus ega erandlik juhus. Kui me seda arutasime, ütles Leida, et hetke puhkemises ning tabamises ongi filmitöö raskus, ilu ja võlu. Kordamine kipub enamasti ikka käsitööks jääma.

Praegu on raske isegi ette kujutada, millistes tingimustes valmis tollal film - kus oli režissööri kavatsus ja kus piirid, mille taha see tihtipeale takerdus. Mulle meeldis Leida mõte filmida päikeselises meeleolus kõik sündmused, mis toimusid Prillupil, kui peresuhted olid veel ausad ning puhtad. Seda mõtet toetas ka Panso ja nõnda valmisidki kerge huumoriga varjundatud stseenid Prillupi päikesepaistelisel taluõuel, vallatud kurnimängu kaadrid, kiigepidu ja kaunid niidukaared, Tapu küla häälte kuulamine suveöös koos lastega, mis oli nii mõjuv, et Ants Lauter võrdles seda Viiralti graafikaga. Kogu see materjal võeti algul studios vaimustusega vastu, ent hiljem tuli käsk enamus neist võtetest filmist välja visata, sest leiti, et need kujutavad meie mineviku maaelu liiga ilusana ning on ideoloogiliselt kõlbmatud. Mäletan, kuidas Leida ütles, et iga väljalõigatud hea kaadriga lõikan ma välja tüki iseenda ja teie kõigi elust... Praegu „Mäeküla piimameest“ vaadates ei saa ma lahti tundest, et selliste käskuda-keeldude tõttu ei jõudnudki Tõnu ja Mari lugu ekraanile nii, nagu Leida oli kavatsenud.

Minult on küsitud, millised olid peaoperaator Dorovatovski ja Leida Laiuse omavahelised suhted, kuidas nad läbi said? Tahan öelda, et tegemist oli kahe äärmiselt peenetundelise ja targa inimesega, kõik oli algusest lõpuni väljapeetud ning vaoshoitud. Aga et selles töös mõnikord komplikatsioonid ette tuli, on ka päevselge. Filmivõtete algul laabus nende koostöö ideaalselt. Leida nõudlikkus, Miša huumorimeel ja toetuseks nende mõlema leidlikkus ning avatus otsinguiks, kõik see lõi hea loomingulise atmosfääri. Ent kui tulid niisked ning külmad sügise- ja talveilmad, kui meid hakkas üha sagedamini kimbutama tehniline praak, mis tegi nulliks meie kõigi töö, tekitas see Mišas raskeid tusahooge ning tüdimust. Leida oli natuke teisest puust, tal jätkus vastupidavust, et mitte hinnaalandusi teha, vaid ikka-jälle võimalikust parimat taotleda. Ja nagu iseenesest kujunes nii, et olulist rolli nende kahe inimese omavahelistes suhetes hakkas täitma operaator Mati Kask, kes tegeles filmi valguslahendusega. Palju on räägitud selle noore mehe andekusest, kuid tema suurepärasest suhtlemisostkust ja empaatiavõimet ei osanud vist keegi paremini hinnata kui meie, „Mäeküla piimamehe“ tegijad. Matil oli samasugust kannatlikkust ning usku oma töösse, nagu Leidal, aga peale selle veel oskust käivitada Miša loomingulist aktiivsust ning siluda eriarvamusi,

mis neil vahel Leidaga tekkisid. Sündis hästi toimiv kolmikliit. Palju polnudki vaja, tavaliselt lahenes kõik nii, et Mati ütles, proovime veel, Miša, no üksainus kord, mul tuli mõte, keerame natuke seda prožektorit... Leida sai aru, Miša leebus ja töö läks edasi. Leidat on peetud paindumatuks, kuid minu meelest oli see sihikindlus, ta ei andnud alla seni, kuni uskus, et on võimalik saavutada paremat tulemust. Mina tunnistasin ükskord, et ma olen väga jonnakas, millele Leida vastas: mind on elus ainult jonn edasi aidanud, jonn elada kõigi raskuste kiuste inimväärselt elu....

Leida jäi mulle väga lähedaseks inimeseks oma elu lõpuni. Saatuse tahtel on minu maakodus tema hoolikalt valitud plaadikogu, minu märkmikus on siiamaani tema telefoninumbrid. Ikka veel võpatab süda kevade tulekul, sest 26. märtsil on Leida sünnipäev ja igal sügis-suvel tuleb ta minu mälestusteuksele, sest sellal toimusid Läänemaal meie kõige helgemad filmivõtted. Ja kui ma augustiõist tähesadu näen, mõtlen, et üks neist, ehkki ise juba kustunud, särab ikka veel, sest tema valgus püsib. Vähemalt minu jaoks.

Elle Eha,

tema Mäeküla Mari.